

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 1Tos/29/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5612010135
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Bargel
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2012:5612010135.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Pavla Polku a JUDr. Evy Kyselovej, na neverejnom zasadnutí konanom 30. apríla 2012 prejednal sťažnosť obžalovaného N. U. podanú proti uzneseniu Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp.zn. 1T/54/2012 z 24.4.2012 a takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp.zn. 1T/54/2012 z 24.4.2012.

Podľa § 238 ods. 3 Tr. por., z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. p o n e c h á v a obžalovaného N. U., nar. XX.XX.XXXX v R., trvale bytom S. F., D. XX, okres. S. J., t.č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby Žilina, vo väzbe.

Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obžalovaného N. U. o prepustenie z väzby na slobodu z a m i e t a .

Podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. žiadosť obžalovaného N. U. o nahradenie väzby písomným sľubom z a m i e t a .

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. žiadosť obžalovaného N. U. o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka z a m i e t a .

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením, sp.zn. 1T/54/2012 z 24.4.2012 rozhodol, že „Podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku súd ponecháva obvineného N. U., nar. XX.XX.XXXX v R., trvale bytom S. F., D. XX, okres S. J., t.č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby Žilina, vo väzbe.

Podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku súd zamieta žiadosť obvineného N. U. na prijatie písomného sľubu.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku súd zamieta návrh obvineného N. U. na nariadenie dohľadu probačného a mediačného úradníka Okresného súdu Liptovský Mikuláš nad obvineným.“

Proti tomuto uzneseniu podal riadne a včas sťažnosť obžalovaný N. U., a to priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí (v zmysle Trestného poriadku malo byť vykonaní neverejné zasadnutie - viď nižšie v odôvodnení - poznámka nadriadeného súdu) konanom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš 24.4.2012. Zhlásenú sťažnosť odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu, poukazujúc na zásadu primeranosti a zdržanlivosti a materiálne podmienky väzby nasledovne: „Vyššie uvedené materiálne podmienky na rozhodnutie o väzbe musia byť splnené súčasne. V mojej konkrétnej trestnej veci poukazujem na Uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 20.3.2012, sp.zn. 1Tos/18/2012, ktorým rozhodoval o mojej sťažnosti voči ponechaniu vo väzbe. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd zaoberal aj skutkovými okolnosťami konaní, ktoré sú mi kladené za vinu, keď v tomto poukazujem na závery odôvodnenia krajského súdu, týkajúce sa prípravného

konania a vyšetrovania vo vzťahu k skutkom, za ktoré som bol vzatý do väzby. Ďalej čo sa týka existencie väzobného dôvodu takzvanej kolúznei väzby, teda že by som mohol ovplyvňovať svojim pobytom na slobode poškodených či svedkov, tak tu uvádzam, že v súčasnosti je už podaná obžaloba na súde, poškodení a svedkovia boli niekoľkokrát vypočutí a akékoľvek ovplyvňovanie týchto osôb z mojej strany vzhľadom na osobné vzťahy predovšetkým s bývalou exmanželkou (poškodenou J. U.) by boli jednoznačne v môj neprospech a samozrejme na takomto ovplyvňovaní nemám žiadny záujem a ani žiadny dôvod ho realizovať. Som toho názoru, že ak by existoval len dôvod takzvanej preventívnej väzby, tak v zmysle publikovanej judikatúry, aj zaužívanej súdnej praxe možno takúto väzbu nahraďiť inštitútmi a za podmienok uvedených v § 80, 81 a 82 Trestného poriadku. Práve preto som na základe vyššie uvedených skutočností ponúkol súdu nahradenie väzby písomným sľubom a nariadením dohľadu probačného úradníka Okresného súdu Liptovský Mikuláš. V písomnom sľube som uviedol, že súhlasím aj s uložením primeraných povinností a obmedzení podľa ust. § 82 písm. c), f), h) Trestného poriadku ako aj iných obmedzení, vrátane povinnosti podrobiť sa ambulantnej protialkoholickému liečeniu. Napokon ochranné ambulantné protialkoholické liečenie bolo doporučené aj vo vypracovanom znaleckom posudku z odboru zdravotníctva a farmácia znalcami MUDr. U. Y. a MUDr. P. R. v tejto mojej trestnej veci. Bez povšimnutia neostáva ani skutočnosť, že moji rodičia svojim písomným prehlásením súhlasili s tým, aby som v prípade prepustenia z väzby býval u nich v rodičovskom dome v S. W., ktorá je cca 50 km vzdialená od miesta trvalého bydliska poškodenej exmanželky J. U., ako aj skutočnosť, že obchodná spoločnosť LESKO, s.r.o., so sídlom Kamenie 195, Podtureň, bola pripravená ma zamestnať či už do pracovného pomeru alebo na báze živnostenského podnikania v oblasti ťažby a manipulácie dreva, tak ako som písomne dokladoval už pri prvom rozhodovaní o ponechaní mojej osoby vo väzbe. Záverom chcem uviesť, že mám vyživovaciu povinnosť voči dvom maloletým synom vo výške 300,- € mesačne, ktorú si chcem plniť, avšak v súčasnej dobe to nie je možné. Nemôžem sa stotožniť s odôvodnením prvostupňového súdu, ktorý uviedol, že bez odvykacieho liečenia pretrváva aj obava, že by som do skončenia trestného konania mohol ovplyvňovať poškodených, keďže ako uvádzam vyššie som bol ochotný a stále som ochotný podrobiť sa ambulantnému protialkoholickému liečeniu, tak, ako navrhujú aj znalkyne vo svojom posudku. V zmysle vyššie uvedených skutočností preto navrhujem, aby odvolací súd rozhodol o mojom prepustení z väzby na slobodu, súčasne prijal písomný sľub, ďalej aby nahradil väzbu dohľadom probačného a mediáčného úradníka Okresného súdu Liptovský Mikuláš a súčasne aby mi uložil primerané povinnosti a obmedzenia v zmysle ust. § 82 Trestného poriadku.“

K sťažnosti obžalovaného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš, ktorá uviedla: „Podľa môjho názoru dôvody väzby tak, ako boli ustálené v prípravnom konaní, naďalej trvajú, pretože obž. N. U. sa dopustil dvoch trestných činov voči blízkym osobám a mám za to, že je dôvodná obava, že po prepustení na slobodu by obvinený mohol pokračovať v násilnom konaní voči poškodeným, vzhľadom na jeho vyjadrenie na Okresnom súde v Liptovskom Mikuláši dňa 24.4.2012, pretože si je vedomý, v akej výške mu hrozí uloženie trestu odňatia slobody a vzhľadom na závery znaleckého posudku, kedy bola zistená rozvinutá závislosť obvineného na alkohole, čo má vplyv na zníženie jeho ovládacích a rozpoznávacích schopností, je daný dôvod väzby, že obvinený po požití alkoholických nápojov by mohol ovplyvňovať poškodených, pretože doposiaľ neboli vypočutí na súde.“

Krajský súd na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia, ako i konanie, ktoré mu predchádzalo, prihliadnúc pritom i na prípadné chyby, ktoré neboli sťažnosťou vytýkané, a zistil, že sťažnosť obžalovaného N. U. je dôvodná, avšak pre iné skutočnosti, ako obžalovaný namietal vo svojej sťažnosti.

Nadriadený súd preskúmaním spisového materiálu zistil, že i keď súd prvého stupňa v rámci procesného postupu dodržal základné zásady trestného konania uvedené v ustanovení § 2 Tr. por., dopustil sa niekoľkých pochybení. I keď žiadne z pochybení nebolo takého závažného charakteru, že by odôvodňovalo prepustenie obžalovaného na slobodu, nadriadený súd k týmto pochybeniam, nielen v prejednávacom prípade, ale i „pro futuro“, poznamenáva nasledovné:

Krajský súd považuje v prvom rade za nutné uviesť, že súd prvého stupňa v samotnej podstate rozhodol správne, keď rozhodol o ponechaní obvineného (správne malo byť obžalovaného /§ 10 ods. 13 Tr. por./, keďže v predmetnej trestnej veci už 16.4.2012 bol nariadený termín hlavného pojednávania na 22.5.2012 /č.l. 208 spisu/ - poznámka nadriadeného súdu) N. U. vo väzbe a nevyhoveli jeho žiadostiam o nahradenie väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediáčného úradníka. Týmto svojim správnym úvahám však dal okresný súd nesprávny právny rámec.

Pokiaľ ide o formu rozhodovania o ponechaní obvineného (resp. obžalovaného) vo väzbe, nadriadený súd dáva do pozornosti okresného súdu judikát tunajšieho trestnoprávneho kolégia Jtk 8/12 prijatý 13.3.2012, podľa ktorého pri rozhodovaní o ponechaní obvineného vo väzbe podľa § 238 ods. 3 Tr. por. postupuje samosudca podľa § 72 ods. 2 Tr. por. a senát podľa § 302 ods. 2 Tr. por. a § 304 ods. 2 Tr. por. V zmysle uvedeného sa o ponechaní obvineného vo väzbe po podaní obžaloby rozhoduje na neverejnom zasadnutí, a nie na verejnom zasadnutí.

Čo sa týka samotného rozhodnutia podľa § 238 ods. 3 Tr. por., t.j. rozhodnutia o ponechaní obvineného (resp. obžalovaného) vo väzbe po podaní obžaloby, nadriadený súd považuje za žiaduce, aby vo výroku boli presne konkretizované zákonný(é) dôvod(y), pre ktorý(é) sa obvinený vo väzbe ponecháva, a to uvedením zákonného ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a), b) alebo c) Tr. por., aby bolo aj v tomto štádiu konania zrejmé, aký druh väzby obvinený (obžalovaný) v konaní pred súdom vykonáva. Závaznosť výrokovej časti (enunciátu) rozhodnutia obsahujúcej v koncentrovanej podobe vlastné rozhodnutie súdu vyžaduje, aby každý výrok súdneho rozhodnutia bol úplný, presný, určitý, zrozumiteľný a obsahoval všetky zákonné náležitosti naň sa vzťahujúce, pričom jeho formulácia by mala zodpovedať zákonnému zneniu a zaužívanej aplikačnej praxi.

V súvislosti s formuláciou negatívneho výroku, ktorým okresný súd rozhodol podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por., krajský súd poznamenáva, že zákonu zodpovedá nasledovná formulácia:

Podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. žiadosť obžalovaného N. U. o nahradenie väzby písomným sľubom zamietá.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. žiadosť obžalovaného N. U. o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka zamietá.

V tejto súvislosti nadriadený súd dáva do pozornosti okresného súdu ustanovenie § 72 ods. 1 písm. b) Tr. por., podľa ktorého sa rozhodnutím o väzbe rozumie rozhodnutie o prepustení z väzby a o zamietnutí žiadosti o prepustenie obvineného z väzby; za takúto žiadosť sa považuje aj žiadosť o nahradenie väzby. Nahradenie väzby je upravené v ustanoveniach § 80 až § 84 Tr. por. V prípade, ak bude daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) alebo c) Tr. por., súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie má podľa Trestného poriadku k dispozícii viaceré prostriedky na ponechanie obvineného na slobode alebo prepustenie z väzby na slobodu, a to záruku záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby, písomný sľub obvineného, dohľad probačného a mediačného úradníka (§ 80) alebo peňažnú záruku (§ 81). Tieto prostriedky nahrádzajúce väzbu sú len možnosťami, a nie oprávnením osoby pozbavenej osobnej slobody.

Z uvedeného je zrejmé a krajský súd už vo svojich mnohých rozhodnutiach judikoval, že ak obvinený, resp. obžalovaný v trestnom konaní navrhuje, aby jeho väzba bola nahradená niektorými z inštitútov nahradzujúcich jeho väzbu, v zmysle ustanovenia § 72 ods. 1 písm. b) Tr. por. treba považovať takýto návrh za žiadosť o nahradenie väzby, a preto ako vhodnejšia a v súlade so zákonom sa javí nasledovná formulácia negatívnych výrokov:

1/ Podľa § 80 ods. 1 písm. a) Tr. por. žiadosť obvineného (resp. obžalovaného) ...XY... o nahradenie väzby prevzatím záruky záujmového združenia občanov, resp. dôveryhodnej osoby, za ďalšie správanie obvineného zamietá.

2/ Podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. žiadosť obvineného (resp. obžalovaného) ...XY... o nahradenie väzby písomným sľubom zamietá.

3/ Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. žiadosť obvineného (resp. obžalovaného) ...XY... o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka zamietá.

4/ Podľa § 81 ods. 1 Tr. por. žiadosť obvineného (resp. obžalovaného) ...XY... o nahradenie väzby peňažnou zárukou zamietá.

(viď judikát tunajšieho trestnoprávneho kolégia Jtk 3/11 prijatý 8.3.2011)

V súvislosti s rozhodovaním o žiadostiach obžalovaného pozornosti nadriadeného súdu neuniklo, že okresný súd nerozhodol samostatným výrokom o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby, ktorú obžalovaný predniesol tesne pred vyhlásením napadnutého uznesenia (č.l. 213 spisu).

Okresnému súdu je potrebné vytknúť, že prednesenou žiadosťou o prepustenie z väzby na slobodu sa senát okresného súdu vôbec nezaoberal a v napadnutom uznesení o ňom nerozhodol samostatným výrokom.

* * *

Okresná prokuratúra Liptovský Mikuláš podala 16.4.2012 na v tom čase obvineného N. U. obžalobu, sp.zn. 2Pv 442/11 v bode 1/ pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., v bode 2/ obžaloby pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. (§ 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák.).

Krajský súd len v stručnosti pripomína, že menovaný, v tom čase obvinený, bol z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. vzatý do väzby uznesením sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp.zn. 1Tp/9/2011 z 12.9.2011, a to pre zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) Tr. zák. „Zločinová lehota väzby“ mu začala plynúť 9.9.2011 o 12.20 h. a väzbu vykonáva v Ústave na výkon väzby Žilina.

Prípisom z 21.2.2012 bol v tom čase obvinený N. U. upozornený na zmenu právnej kvalifikácie, podľa ktorého sa

- skutok, ktorý vyšetrovateľ kvalifikoval ako zločin týrania podľa § 208 ods. 1 písm. a) Tr. zák., bude v ďalšom konaní kvalifikovať ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. (skutok uvedený v bode 1/ obžaloby - poznámka nadriadeného súdu) a

- skutok, ktorý vyšetrovateľ kvalifikoval ako zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) Tr. zák., sa bude v ďalšom konaní posudzovať ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. (skutok uvedený v bode 2/ obžaloby - poznámka nadriadeného súdu).

Dňa 29.2.2012 podala prokurátorka Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš obžalobu sp.zn. 2Pv 442/11 na Okresný súd Liptovský Mikuláš na obvineného N. U. za spáchanie vyššie označených trestných činov (t.j. pre skutky po zmenenej právnej kvalifikácii).

Po podaní predmetnej obžaloby okresný súd uznesením, sp.zn. 1T/31/2012 z 12.3.2012 rozhodol o ponechaní obvineného N. U. vo väzbe a zároveň zamietol žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu i jeho žiadosti o nahradenie väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti predmetnému uzneseniu podal obžalovaný N. U. sťažnosť, ktorú tunajší krajský súd uznesením, sp.zn. 1Tos/18/2012 z 20.3.2012 zamietol ako nedôvodnú.

Následne okresný súd na hlavnom pojednávaní konanom 4.4.2012 vyhlásil uznesenie, ktorým podľa § 255 ods. 3 veta druhá Tr. por. vrátil predmetnú trestnú vec obžalovaného N. U. prokurátorovi na postup podľa § 232 a 233 Tr. por. - t.j. na konanie o dohode o vine a treste.

Po upovedomení o termíne „dohodovacieho konania“ obžalovaný zmenil názor a svoj súhlas s týmto konaním vzal späť.

Na to, ako už bol vyššie uvedené, prokurátorka opätovne podala na obvineného N. U. obžalobu, ktorú okresný súd prijal a určil termín hlavného pojednávania.

Krajský súd poukazuje na to, že väzba je výlučne procesným opatrením, ktorého účelom je dočasne zaistiť osobu obvinenú z trestného činu pre potreby prebiehajúceho trestného konania obmedzením jej osobnej slobody.

Ustálená súdna prax a judikatúra je jednotná v tom, že väzba je zákonná a opodstatnená iba vtedy, ak sú na použitie tohto zabezpečovacieho inštitútu kumulatívne splnené tak materiálne podmienky (t.j. skutkové okolnosti vzatia do väzby - § 71 ods. 1 Tr. por. a existencia niektorého z väzobných dôvodov

taxatívne uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ Tr. por.), ako i formálne podmienky (t.j. vznesenie obvinenia vrátane jeho oznámenia obvinenému a včasné podanie návrhu na vzatie obvineného do väzby).

Po komplexnom preskúmaní spisového materiálu i krajský súd dospel k záveru, že u obžalovaného sú dané dôvody na ponechanie vo väzbe, a to najmä vzhľadom na závažnosť a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je obžalovaný trestne stíhaný (násilná trestná činnosť voči najbližším príbuzným) a osobu obžalovaného (jeho rozvinutú závislosť na alkohole, požitie ktorého má podľa znalkýň vplyv na zníženie jeho ovládacích a rozpoznávacích schopností). Doposiaľ zabezpečený dôkazný materiál nijako neoslabil dôvodnosť trestného stíhania obžalovaného a ani existenciu dôvodu preventívnej väzby a kolúznej väzby. Všetky skutočnosti, na ktoré okresný súd pri rozhodovaní prihliadal, v ich súhrne tvoria dostatočný podklad pre rozhodnutie o ponechaní obžalovaného vo väzbe.

Pokiaľ ide o dôvodnosť trestného stíhania, nadriadený súd opätovne ako vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí 1Tos/18/2012 z 20.3.2012 uvádza, že pochybenie, ktorého sa vyšetrovateľ vo vzťahu k prečinu nebezpečného vyhrážania (skutok opísaný v bode 1/ obžaloby) dopustil pri výsluchoch korunných svedkov, ktorí sú vo vzťahu k obžalovanému osobami blízkymi, keď tieto výsluchy nevykonal kontradiktórnym spôsobom, výrazne oslabuje dôvodnosť postavenia obvineného pred súd pre označený prečin.

Pokiaľ ide o zločin vydierania (skutok opísaný v bode 2/ obžaloby), pre ktorý bol obžalovaný vzatý do väzby, nadriadený súd aj teraz uvádza, že nemá pochybnosti o dôvodnosti trestného stíhania, ani o opodstatnenosti podania obžaloby a postavenia obžalovaného pred súd. Výsluchy korunných svedkov obžaloby (č.l. 72, 80, 84) boli vykonané už v prípravnom konaní kontradiktórnym spôsobom a v súlade s právom obžalovaného na obhajobu i v súlade s právom na spravodlivý proces. Vzhľadom na uvedené považuje krajský súd trestné stíhanie a podanie obžaloby na N. U. za skutok pod bodom 2/ obžaloby, kvalifikovaný ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zák., za opodstatnené, čím je naplnená materiálna podmienka ďalšieho trvania väzby (conditio sine qua non) ako jeden z hlavných predpokladov na zákonné obmedzenie osobnej slobody obžalovaného.

Pri úvahách o vyhovení žiadostiam obžalovaného o nahradenie väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka aj krajský súd skúmal, či tieto prostriedky dostatočne odstránia dôvodnú obavu, že obžalovaný bude pokračovať v násilnej trestnej činnosti voči poškodeným, ktorí sú jeho najbližšími príbuznými (§ 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.). Rovnako tak stále existuje dôvodná obava, že obžalovaný by mohol pôsobiť na svedkov - poškodených pred ich výsluchom na súde (§ 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por.), tak ako to podľa obžaloby predviedol už v prípravnom konaní, keď hrubými vyhrážkami nútil poškodenú J. U., aby stiahla trestné oznámenie. Po preskúmaní spisu krajský súd, rovnako ako súd prvého stupňa, dospel k záveru, že uvedené prostriedky na prepustenie obžalovaného z väzby nemožno akceptovať. Nadriadený súd primárne vzhľadom na vyššie uvedené nepovažoval písomný sľub a dohľad probačného a mediačného úradníka za dostatočné na nahradenie a dosiahnutie účelu väzby. Uvedený záver nedokážu spochybníť ani skutočnosti uvádzané obžalovaným v jeho sťažnosti.

Z rovnakých dôvodov nebolo možné vyhovieť ani žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu, preto nadriadený súd žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby zamietol.

Všetky vyššie uvedené skutočnosti sú významným a dostatočným dôvodom pre držanie obžalovaného N. U. vo väzbe, pričom zatiaľ kompetentné orgány pristupujú k veci s osobitnou starostlivosťou v súlade s § 2 ods. 6, veta druhá Tr. por., podľa ktorého orgány činné v trestnom konaní a súdy väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene.

Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd napadnuté uznesenie postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušil a vo veci rozhodol sám tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.